

Vaarojen tunnistaminen: Riskit hallintaan Porin perusturvassa, arkea vai utopiaa?
Kehityshanke

Heljakka Helena
1.1.2014

Johdanto

Porin perusturvakeskus perustettiin vuonna 2010.

Yhteistoimintasopimus Porin kaupungin ja lähikuntien kanssa sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämisestä ja tuottamisesta allekirjoitettiin 18.12. 2012. Tämä sopimus korvasi aiemmin 16.2.2009 ja 16.12.2009 allekirjoitetut puitesopimukset liitteineen.

Porin perusturvakeskukseen kuuluu Porin kaupunki, josta käytetään nimitystä vastuukunta sekä Merikarvian kunta ja Ulvilan kaupunki, joista käytetään nimitystä sopimuskunnat. Yhteistoiminta-alueella työskentelee tällä hetkellä n. 2500 sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöä.

Työpisteitä alueella on 250. Välimatkat eri työpisteiden välillä ovat 10:stä kilometristä 100:aan kilometriin.

Aloittaessani työsuojeluvalltuutetun tehtävässä 2.1. 2010, yhteistoiminta-alueeseen kuului vielä kaksi kuntaa Pomarkku ja Luvia, jotka erkaantuivat vuoden 2013 alusta.

Työturvallisuuslaki (738/2002), joka tuli voimaan 2003, edellyttää 10 §:ssä työpaikoilla tehtäväksi työn vaarojen selvittämisen ja riskien arvioinnin.

Laki on puitelaki, jonka nojalla annetuilla säädöksillä ja asetuksilla tarkennetaan työhön liittyviä terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä. Asetuksilla säädetään mm. käsin tehtävistä nostoista ja siirroista, kemiallisten tekijöiden vaikutuksista, työvälineiden hankinnasta, käytöstä ja tarkastamisesta sekä työpaikan turvallisuus- ja terveellisyysvaatimuksista.

” Työnantajan on työn ja toiminnan luonne huomioon ottaen riittävän järjestelmällisesti selvitettävä ja tunnistettava työstä, työtilasta, muusta työympäristöstä ja työolosuhteista aiheutuvat haitat - ja vaaratekijät sekä milloin niitä ei voi poistaa, arvioitava niiden merkitys työntekijän turvallisuudelle ja terveydelle ”.

Porin kaupungissa on tehty laaja riskien ja vaarojen arviointi vuosina 2004 -2006. Sen jälkeen eri työpisteissä on tehty satunnaisesti vaarojen tunnistamista ja päivityksiä riskiarvioinnin suhteen. Yhteistoiminta-alueeseen liittyneiden kuntien osalta riskiarviointi ja sen suorittaminen oli erittäin kirjavaa, eikä selkeätä tietoa niistä ollut saatavilla.

Vuoden 2010 keväällä työsuojelupäällikkö järjesti koulutustilaisuudet kaikille esimiehille. Tarkoituksena oli, että jokainen työpiste perehtyy koulutusmateriaaliin ja tekee työturvallisuuslain 10 § edellyttämän vaarojen tunnistamisen ja riskiarvion työpaikallaan. Lähes kaikki työyksiköt tekivätkin riskiarvioinnin ja vaarojen tunnistamisen vuosina 2010 ja 2011 .

Porin kaupungissa käytössä on STM:n lomakkeisto, jota on muokattu hieman omaa tarvettamme vastaavaksi. Lisäksi on laadittu ohjeistus riskiarviointiprosessin suorittamiseksi. Liite 1

Toimintatavaksi on sovittu, että täytetyt kaavakkeet lähetetään myös työsuojeluvaltuutetulle, joka hoitaa tallennuksen omiin tiedostoihinsa ja omalta osaltaan katsoo, onko jollain työpaikalla ilmennyt riskejä ja vaaroja, joiden suhteen pitäisi ryhtyä toimenpiteisiin.

Päävastuu vaarojen tunnistamisessa ja riskien vähentämisessä tai poistamisessa säilyy kaikissa olosuhteissa työnantajalla.

Tutkimusten ja käytännön kokemusten mukaan työolojen edistäminen onnistuu parhaiten, kun toiminta perustuu riskiarviointiin. Eli työhön ryhdytään tunnistamalla työoloihin liittyvät vaarat, haitat ja kuormitus tekijät, minkä jälkeen arvioidaan ja ennakoidaan niistä aiheutuvat riskit.

Tunnistamisen ja arvioinnin perusteella sovitaan tarvittavat toimenpiteet ja toimintatavat riskin vähentämiseksi tai kokoaan poistamiseksi.

Toisinaan riskiarvioinnin hyödyntäminen kokonaisturvallisuuden edistämisessä kuitenkin onnistuu vain puolittain. Epäonnistumiset johtuvat joko siitä, että tuloksia ei ole kyetty nivomaan päätöksentekoon ja muuttamaan käytännön toimenpiteiksi, tai riskiarvioinnin prosessi ei jostain syystä ole sujunut toivotulla tavalla tai riskiarvioinnin kokonaisuutta ei ole vielä ymmärretty kunnolla. Haparoiva alku tuottaa pettymyksen, jos toimenpiteiden vaikutukset tulevat näkyviin vasta ajan mittaan, jolloin niiden arviointi voi olla vaikeaa.